Súd:	Okresný súd Bratislava I
Spisová značka:	11C/113/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1110229816
Dátum vydania rozhodnutia:	22. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Branislav Král
ECLI:	ECLI:SK:OSBA1:2013:1110229816.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v Bratislave v konaní pred samosudcom JUDr. Branislavom Królom, v právnej veci navrhovateľky: C. J., L. XXX XX Z. XXX, S.. X., S. R., zastúpená: JUDr. Štefan Čakvári, advokát, Vazovova 9/A, Bratislava, proti odporcovi: 1/Slovenská republika v zastúpení Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, 2/ Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Odporca v 1. rade je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- EUR, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
Vo zvyšnej časti náhrady nemajetkovej ujmy voči odporcovi v 1. rade súd žalobu zamieta.
Žalobný návrh voči odporcovi v 2. rade súd zamieta.
Odporca v 1. rade je povinný zaplatiť navrhovateľke trovy konania vo výške 473,71,-EUR na účet právneho zástupcu navrhovateľky JUDr. Štefana Čakváriho, vedený vo Y. R., C..R.., Č..Ú..: X XXX XXX XXX/XXXX, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
Odporcovi v 2. rade súd náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa žalobným návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 1.7.2010 domáhala voči pôvodným odporcom (SR - Ministerstvo vnútra SR, Krajské riaditeľstvo PZ Žilina) náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100.000,-EUR titulom ochrany osobnosti.
Žalobný návrh odôvodnila tým, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu v Námestove, spisová značka 4 T 174/2008 zo dňa 26. 6. 2009 bol obžalovaný J.. J. F., príslušník odvodného oddelenia PZ Námestovo uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že " dňa 30. 6. 2007 v čase o XX,XX P.. Y. V. na M. Č. A. v km 63.300 v smere X. - V. v miestnej časti J., zapríčinil dopravnú nehodu so služobným osobným motorovým vozidlom značky škoda O. -M. X,X U..Č.. X. XXX C. tým, že nedodržal rýchlosť jazdy na ceste pre motorové vozidla, kde rýchlosť jazdy bola obmedzená dopravnou značkou na 60 km/h, túto rýchlosť prekročil v danom úseku cesty jazdil rýchlosťou 112 až 116 km/h, následkom čoho pravou prednou časťou vozidla narazil do chodkyne Z. J., X.. XX.XX.XXXX, X. L. Z. Č.. XXX, S. X., ktorá prechádzala v tom čase z pravej strany na ľavú stranu cesty z pohľadu vodiča, pričom chodkyňa utrpela zranenia, ktorým na mieste podľahla, čím vodič porušil ustanovenie § 15 ods. 4 zákona číslo 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách ".
V roku 1979 sa navrhovateľka vydala. Z manželstva s manželom E. R. A. X. X G., X G. C. X R.. Svojpomocne si postavili dom, na, ktorý mali pôžičku 100 000 korún. G. Z. R. X. G. XX. XX. XXXX, ako ich v poradí druhé dieťa. Deti spolu vyrastali v skromných, ale usporiadaných rodinných pomeroch. Chovali domáce zvieratá a pestovali zeleninu a deti boli zvyknuté pomáhať. Keď mala Z. XX K. manžel ochorel a ako XX K. A. na invalidný dôchodok. Ich rodinný príjem poklesol. Deti nepoznali čo je dovolenka a vyrastali v skromných podmienkach. Z. ukončila odevné učilište v X., neskôr si popri

zamestnaní urobila maturitu. Už od svojich 15 rokov si chodila privyrábať ako čašníčka, aby mala na prilepšenie. Po ukončení školy takto pracovala ďalej ako čašníčka. Manžel bol odkázaný na dialýzu a odkázaný na pomoc, ktorú mu najviac poskytovala práve Z.. Najstarší syn sa oženil a osamostatnil sa, išiel bývať G. X.. Najmladšia dcéra odišla skúsiť šťastie do sveta a ostala pracovať v taliansku. Ostali R. Z. samé pri chorom manželovi a jeho matke, ktorá dodnes býva s nimi v spoločnej domácnosti. O všetko sa starali spoločne. Ona nezarábala veľa (asi 300 EUR), ale pomáhala jej aj finančne zvládať domácnosť, pretože ani ona nemala ani nemá veľký príjem. Keď mal manžel XX K. zomrel. Bola to pre nich veľká rana a myslela si, že už nič horšie ich nemôže postihnúť. Ostatné deti ich prišli občas pozrieť, ale oni dve si žili spolu, spoločne sa starali o manželovu mamu. Jej mama býva o 3 domy vedľa a tak sa snažili pomáhať aj im. Z. jej v tom bola veľkou aj psychickou oporou. Žili si jedna pre druhú a všetok voľný čas, keď neboli v práci, trávili spolu. Bola skromná a z usporených peňazí si ešte zariadila izbu a ešte si aj ušetrila. Pracovala ako barmanka, poznala veľa ľudí, veľa ľudí poznalo ju, mala veľa priateľov a známych. Do budúcna si plánovala, že sa vydá, že bude mať deti, a dokonca uvažovala nad vysokou školou, aby sa mala lepšie ako oni. Mala priateľa B. Ž., ktorého chcela predstaviť na jej päťdesiate narodeniny. K tomu však už nedošlo, pretože v jej veku XX K., XX. X. XXXX C. S. G. P. bola benátska noc, jej život ukončil nezmyselným a nepochopiteľným spôsobom zrejme neskúsený policajt, ktoré ju služobným autom zrazil na prechode pre chodcov v rýchlosti asi 120 kilometrov za hodinu v úseku kde je obmedzená rýchlosť na 60 kilometrov za hodinu. V ten deň pracovala na dennej zmene, keď počula, že zase bola pri nehode usmrtená nejaká občianka z Poľska, čo sa stáva skoro každý rok na benátsku noc. Až okolo jedenástej hodiny jej prišiel povedať jej syn, že majú ísť identifikovať telo, lebo je to si ich Z.. Neverila vlastným ušiam a potom aj vlastným očiam, keď videl aj dolámané telo, ktoré bolo ťažké aj rozoznať. Bol to pre ňu veľký šok. Ďalšie šoky zažila, keď na pohrebe novinári pýtali jej fotky. V doline sa chodia mladí, jej priatelia, rodina, ale aj veľa cudzích ľudí modliť na jej hrob. Dcéra jej veľmi chýba, nakoľko boli dlho samé dve a veľmi si na seba privykli.

Odporca (príslušník policajného zboru) spôsobil smrť jej dcéry, čím došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života, nielen navrhovateľky, ale aj zvyšku jej rodiny. Došlo k pretrhnutiu dovtedajšieho silného citového puta medzi ňou ako matkou a jej dcérou. Ich rodina bola v čase tragédie spôsobenej odporcom plnohodnotne fungujúcou rodinou s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Zásah odporcu do práva na ochranu súkromia a rodinného života považuje za mimoriadne významný, veľmi hlboký a nenapraviteľný. Konaním odporcu stratila ona ako i celá rodina možnosť realizácie ďalšieho rozvoja rodinného života so svojou dcérou a sú o citový vzťah k dieťaťu ako najbližšiemu rodinnému príslušníkovi ochudobnený. Z uvedeného dôvodu má za to, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia ako jedna z právnych prostriedkov ochrany osobnosti podľa § 13 ods. 1 občianskeho zákonníka nepostačuje na primerané vyváženie a zmiernenie jej vzniknutej nemajetkovej ľuďmi a jej právo na ochranu osobnosti bolo porušené zásahom s neodstrániteľnými následkami. V práve na súkromie je inkorporované oprávnenie fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a slobodne rozvíjať interpersonálne vzťahy na emocionálnej báze, o to viac vzťahy medzi príslušníkmi rodiny budované na dlhodobých a citovo mimoriadne silných vzájomných väzbách. Pri reálnej existencii takýchto vzťahov určitej kvality medzi ľudskými bytosťami dochádza porušením práva na život jednej z nich k absolútnej a nezvratnej deštrukcii všetkých vybudovaných citových väzieb a tým k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život pozostalého alebo pozostalých. Táto skutočnosť potom za splnenia predpokladu zániku medziľudských vzťahov a väzieb určitého stupňa intenzity, zakladá právo dotknutej fyzickej osoby na ochranu osobnosti v zmysle § 11 a nasledujúcich občianskeho zákonníka. Je bez akýchkoľvek pochybností, že nečakaným, šokujúcim úmrtím dcéry došlo k tak závažnému zásahu do osobnostných práv, spočívajúceho vo výraznom obmedzení jej súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nemôže byť postačujúcou.

Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu odporcov, vychádza z ustálenej praxe, ustanovenie § 420 ods. 2 OZ z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu, možno aplikovať pred vzhľadom k ustanoveniu § 853 ods. 2 občianskeho zákonníka obdobne. V prípade, že neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti bol spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou alebo fyzickou osobou k realizácii činnosti tejto právnickej či fyzickej osoby (služobný zákrok policajta) postihujú občianskoprávne sankcie samotnú právnickú osobu respektíve štát reprezentovaný príslušným ústredným orgánom alebo riadiacim orgánom s vlastnou právnou subjektivitou.

Odporca v 1. rade žiadal žalobný návrh zamietnuť v podstate z troch dôvodov: 1/existencia nedostatku pasívnej vecnej legitimácie na strane odporcu 1/, 2/premlčanie nároku , 3/nejasnosť žalobného návrhu po právnej stránke. Odporca 1/ v predmetnej veci nie je v hmotnoprávnom vzťahu voči navrhovateľke, teda nie je pasívne vecne legitimovaný. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako príslušný služobný

úrad zodpovedá za výkon služobného pomeru policajta a táto zodpovednosť nie je daná štátu. Ministerstvo vnútra k ako ústredný orgán štátnej správy pre policajný zmlúv rok je právnickou osobou, ktorá má v tejto personálnej oblasti samostatnú spôsobilosť na práva a povinnosti a môže byť žalované aj v občianskom súdnom konaní. Má teda samostatnú spôsobilosť mať práva a povinnosti vo všetkých sporoch, v ktorých je zo zákona nositeľom práv alebo povinností. Toto jeho postavenie nemožno zamieňať s postavením v iných veciach, v ktorých vystupuje ako štátny orgán za štát v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi. Toto postavenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nemožno zmiešavať, lebo v konkrétnom prípade len od správneho rozlíšenia predmetu konania závisí aj správne riešenie vecnej legitimácie v prejednávanom spore.
V ďalšom odporca 1/ namietol premlčanie, nakoľko navrhovateľka ako svedok, poškodený, v bola v trestnom konaní vypočutá dňa 17. 7. 2007, a teda v tento deň sa dozvedela o škode a kto za ňu zodpovedá, pričom podľa § 106 ods. 1 občianskeho zákonníka jej subjektívna dvojročná premlčacia lehota uplynula dňa 18. 7. 2009. Žalobný návrh bol teda podaný po uplynutí premlčacej lehoty.
Samotný žalobný návrh považuje po právnej stránke za nedostatočne špecifikovaný, nakoľko nie je známe, či si uplatňuje náhradu škody podľa všeobecných ustanovení občianskeho zákonníka o náhrade škody (§420 a nasl. OZ) alebo titulom ochrany osobnostných práv upravených v § 11 a nasl. občianskeho zákonníka.
Pôvodný odporca 2/ (Krajské riaditeľstvo PZ v Žiline) namietal, že, keďže smrť dcéry navrhovateľky neúmyselne zavinil policajt, je možné na tento prípad aplikovať § 420 ods. 2 občianskeho zákonníka, ale je potrebné použiť zákon číslo 171/1993 Z.z. o policajnom zbore. Podľa § 78 ods. 5 zákona o policajnom zbore, štát zodpovedá aj za škody spôsobené policajným zborom alebo policajtmi v súvislosti s plnením ich úloh ustanovených týmto zákonom, to neplatí, ak k spôsobeniu škody došlo v dôsledku protiprávneho konania osoby alebo oprávneného zákroku policajta. Podľa § 78 ods. 6 citovaného zákona náhradu škody poskytuje v zastúpení štátu ministerstvo. Odporcovi 2/ je zrejmé, že nemajetková ujma, ktorej sa domáha navrhovateľka nie je náhrada škody, ale má byť nápravou protiprávneho stavu, avšak pokiaľ zákonodarca vylúčil možnosť, aby náhradu škody poskytovali útvary policajného zboru, ktoré za škodu zodpovedajú respektíve, ktorú spôsobil policajt v súvislosti s plnením úloh, analogicky možno vyvodiť, že i nemajetkovú ujmu v konaní na ochranu osobnosti bude poskytovať ministerstvo, ktoré jediné je pasívne legitimovanou stranou v tomto spore. Z hore uvedeného mal odporca 2/za to, že nie je pasívne legitimovanou stranu v tomto spore.
Zároveň odporca 2/ vzniesol námietku premlčania, nakoľko nárok na finančnú satisfakciu z titulu ochrany osobnosti sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Rovnako tak požadovanú výšku nemajetkovej ujmy považoval za nadsadenú, nakoľko túto určuje súd s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu.
V priebehu konania došlo k zrušeniu odporcu 2/, a to rozhodnutím SLV-PS-1120/2012 zo dňa 12.12.2012 o zrušení rozpočtových organizácií. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ku dňu 31. 12. 2012 zrušilo Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline, ako rozpočtovú organizáciu. Podľa § 21 ods. 13 zákona číslo 523/2004 zbierky zákonov o rozpočtových pravidlách, práva a povinnosti rozpočtových organizácií prechádzajú dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.
Podľa §107 ods. 4 OSP, ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.
Vzhľadom na citované ustanovenie, súd v ďalšom na strane odporcu v 2. rade pokračoval s účastníkom - Ministerstvom vnútra SR.
Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, právnych zástupcov účastníkov, oboznámením sa s obsahom pripojených listinných dôkazov založených v súdnom spise 11C 113/2010 ako aj ostatným spisovým materiálom z ktorého zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:
Skutkový stav nebol medzi účastníkmi sporný, a teda nebolo sporné, že:
Z rozsudku 4T 174/2008 zo dňa 26.6.2009 (medzi účastníkmi nebolo sporné, že rozsudok nadobudol právoplatnosť) súd zistil, že obžalovaný J.J.. J. F., príslušník odvodného oddelenia PZ Námestovo, bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že " dňa XX. X. XXXX Y. Č. S. XX,XX P.. Y. V. na M. Č. A. Y. F. XX.XXX Y. R. X. - V. v miestnej časti J., zapríčinil dopravnú nehodu so služobným osobným motorovým vozidlom značky Š. O. -M. X,X U..Č.. X. XXX C. tým, že nedodržal rýchlosť jazdy na ceste pre motorové vozidla, kde rýchlosť jazdy bola obmedzená dopravnou značkou na 60 km/h, túto rýchlosť prekročil v danom úseku cesty jazdil rýchlosťou 112 až 116 km/h, následkom čoho pravou prednou časťou vozidla narazil do chodkyne Z. J., X.. XX.XX.XXXX, posledne bytom Z. Č.. XXX, S. X., ktorá prechádzala v tom čase z pravej strany na ľavú

stranu cesty z pohľadu vodiča, pričom chodkyňa utrpela zranenia, ktorým na mieste podľahla, čím vodič porušil ustanovenie § 15 ods. 4 zákona číslo 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách ".
Z odôvodnenia citovaného rozhodnutia vyplynulo, že obžalovaný bol povinný vykonať služobný zákrok, teda v danom prípade prenasledovať rýchlo idúce vozidlo, nakoľko v opačnom prípade by porušil ustanovenie § 9 ods. 1 zákona o policajnom Zbore. Pri tomto svojom konaní však zrejme opomenul na to, že mal mať počas celého vykonávania služobného zákroku zapnuté zvláštne výstražné svetelné zariadenie takzvané majáky spolu so zvláštnym výstražným zvukovým zariadením takzvanú sirénu, nakoľko iba kombinácia majáka so sirénou mu dáva právo prednosti jazdy. Rozsudok poukazuje aj na závery znaleckého posudku z odboru cestná doprava, z ktorého vyplynulo, že vo vzťahu k postaveniu chodkyne možno pokladať z technického hľadiska reakciu vodiča - obžalovaného za správnu a včasnú. Chodkyňa J. prichádzala do miesta stretu z panelovej cestičky. Rýchlosť chodkyne bola stanovená na 5 kilometrov za hodinu. Chodkyňa vstúpila do vozovky v čase cca 1,9 sekundy pred zrážkou, keď sa vozidlo nachádzalo 60 až 62 metrov pred miestom zrážky. Pred zrážkou sa otočila a pravdepodobne sa chcela vrátiť späť na okraj cesty. Znalec sa v závere vyjadril, že otočenie chodkyne vo vozovke bolo nesprávnym prvkom v jej správaní a podieľalo sa na vzniku dopravnej nehody. V prípade, že vozidlo nemalo právo prednosti v jazde a chodkyňa mohla predpokladať, že vozidlo sa pohybuje dovolenou rýchlosťou, potom chodkyňa svojim vstupom do vozovky vozidlo len obmedzila. Ak mala chodkyňa pred vstupom do vozovky odhadnúť rýchlosť vozidla, potom chodkyňa svojim vstupom spôsobila ohrozenie a tým, že sa otočila sa podieľala na vzniku dopravnej nehody. Zo záverov znaleckého posudku z odboru súdne lekárstvo okrem iného vyplynulo, že nebohá bola v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu, a to pri hladine alkoholu v krvi vo výške 1,54 g/kg v strednom stupni opilosti. Uvedená alkoholémia sa u nej mohla prejavovať poruchami rovnováhy a chôdze, poruchami zraku, poruchami priestorového videnia a nesprávnym odhadom vzdialenosti prichádzajúceho vozidla, spomalením telesných výkonov na mozgové podnety s predĺženou reakčnou dobou, znížením pozornosti a zníženým uvedomovaním si hroziaceho nebezpečenstva. Vzhľadom na to, že dôkazmi bolo preukázané, že obžalovaný mal počas prenasledovania pred ním idúceho vozidla zapnuté zvláštne výstražné svetelné zariadenie - maják a k stretu vozidla obžalovaného s poškodenou došlo o 02,00 hod., teda v noci, keď bola tma, chodkyňa podľa názoru súdu musela tieto majáky zaregistrovať a vzhľadom na to, že sa jednalo o dospelú osobu musela nutne predpokladať, že vozidlo so zapnutými majákmi zrejme nepôjde nízkou rýchlosťou. Vzhľadom na tieto skutočnosti potom súd dospel k záveru, že v danom prípade sa chodkyňa podieľala na vzniku dopravnej nehody a teda prekročenie rýchlosti a samotné konanie obžalovaného nebolo jedinou príčinou dopravnej nehody. Na základe týchto skutočností potom súd kvalifikoval konanie obžalovaného ako prečin usmrtenia podľa §149 ods. 1 Trestného zákona.
Porušením povinnosti obžalovaného teda bolo, že zapríčinil dopravnú nehodu so služobným motorovým vozidlom, tým, že nedodržal rýchlosť jazdy (porušil § 15 ods. 4 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách) a nepoužil pri služobnom zákroku pri prenasledovaní iného motorového vozidla výstražné zvukové zariadenie tzv. sirénu, pričom podľa zákona o policajnom zbore iba kombinácia majáka a sirény by mu dávali právo prednosti jazdy. Obžalovaný teda porušil právnu povinnosť v dôsledku čoho došlo k stretu služobného motorového vozidla s dcérou navrhovateľky, ktorá utrpela zranenia ktorým podľahla. Porušenie právnej povinnosti bolo konštatované trestným súdom, v dôsledku čoho možno toto konanie považovať za neoprávnený zásah do osobnostných práv navrhovateľky (neoprávneným zásahom je v podstate každý zásah v rozpore s objektívnym právom). Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že k neoprávnenému zásahu došlo zo strany príslušníka PZ a to pri služobnom zákroku, t.j. priamo pri plnení si služobných povinností.
Nemožno opomenúť ani to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že na vzniku dopravnej nehody sa podieľala aj samotná dcéra navrhovateľky, a to jej nesprávnou reakciou na prichádzajúce motorové vozidlo obžalovaného, čo mohlo byť vyvolané aj požitím alkoholických nápojov pri hladine alkoholu v krvi vo výške 1,54 g/kg, čo predstavuje stredný stupeň opilosti.
Navrhovateľka vo svojej výpovedi zotrvala na argumentácii uvedenej v písomnej žalobe, pričom zdôraznila, že zo šoku nad stratou milovanej dcéry sa doposiaľ nespamätala a sjej stratou sa už nikdy nevyrovná. V dôsledku jej straty došlo v ich rodine k vážnemu citovému narušeniu, o to viac, že dcéra s navrhovateľkou žila v spoločnej domácnosti až do konca a pomáhala jej v domácnosti. Žiadne peniaze nenahradia stratu jej dcéry.
Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2,3 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
Podľa § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.
Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.
Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.
Podľa §101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.
Podľa § 78 ods. 5 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore, štát zodpovedá aj za škody spôsobené Policajným zborom alebo policajtmi v súvislosti s plnením ich úloh ustanovených týmto zákonom; to neplatí, ak k spôsobeniu škody došlo v dôsledku protiprávneho konania osoby alebo oprávneného zákroku policajta.
Podľa § 78 ods. 7 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore, náhradu škody poskytuje v zastúpení štátu ministerstvo. Ministerstvo požaduje regresnú náhradu od orgánu členského štátu, ak uhradilo škodu podľa odseku 6.
Podľa §2 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, služobný pomer sa zakladá k štátu.
Podľa §3 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, V služobnom úrade v mene štátu koná a vo veciach služobného pomeru podľa tohto zákona rozhoduje minister a v rozsahu ním ustanovenom ďalšie orgány (ďalej len "nadriadený"), ak tento zákon neustanovuje inak.
Podľa §135 ods. 1 OSP, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná [§ 109 ods. 1 písm. b)]. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.
I. Vzhľadom na námietku z premlčania vznesenú odporcami sa súd v prvom rade zaoberal touto otázkou, pričom dospel k záveru, že nárok navrhovateľky premlčaný nie je:

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je jedným z relatívne samostatných prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby a vzniká vtedy, ak morálne zadosťučinenie nepostačuje a pokiaľ došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti v značnej miere. Aj keď ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§ 101 OZ).
Pri výklade premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009, ktorého závery o premlčaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ako aj začiatku plynutia premlčacej lehoty, možno aplikovať aj na posudzovaný prípad.
V zmysle citovaného rozhodnutia NS SR: "Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv".
Najvyšší súd SR v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol:
" Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa

dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Z ustanovenia § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.
Nepremlčujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá (§ 100 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávnych vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práva im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.
Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, ktorej sa žalobkyňa domáhala svojim druhým žalobným návrhom, táto vyjadruje najmä náhradu za utrpené pocity frustrácie, šoku, stresu, smútku, straty zo spoločenstva s milovanou osobou, a podobne. K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobnosti tvoriacich ich fyzickú a morálnu jednotu rôznym spôsobom.
Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade sú:
- existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia žalobkyne)
- porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobkyne)
- príčinná súvislosť medzi touto ujmou a protiprávnym konaním.
Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
Európsky súd pre ľudské práva v niektorých prípadoch porušenia osobnostných práv napr. práva na život, osobnú slobodu a bezpečnosť, práva na súkromie a rodinný život, dospel k záveru, že dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa je samotné konštatovanie porušenie práva (rozsudky Český vs. Česká republika zo 6. júna 2000, Malhous vs. Česká republika z 12. augusta 2001, Pavletič vs. Slovensko z 22. júna 2004, Indra vs. Slovensko z 1. februára 2005). V iných prípadoch okrem záveru o porušení týchto práv, súčasne priznal úspešným sťažovateľom náhradu za utrpenú majetkovú ujmu (rozsudky Kučera vs. Slovensko zo 17. júla 2007, Babylonová vs. Slovensko z 20. júna 2006, Turek vs. Slovensko zo 14. februára 2006).
Osobnosť človeka je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva. V prípade neoprávneného zásahu do určitého absolútneho osobnostného práva vznikne poškodenej osobe právo domáhať sa svojej ochrany.
Jednotné právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečované radom čiastkových prostriedkov, na ktoré sa možno pozerať relatívne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv (podobne ako je to v prípade práva na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov), jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Podľa názoru dovolacieho súdu je to obsah nároku a nie predmet jeho ochrany, čo robí pre povahu nároku rozhodujúce, či sa uplatní všeobecný právny inštitút premlčania. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky.

Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.
Správne konštatoval odvolací súd, keď uviedol, že uvedený zásah bol jedným konaním žalovaného, aj keď účinky budú pretrvávať po dlhú dobu. Námietku žalobkyne, že zásah do osobnostných práv žalobkyne stále trvá, neskončil a skončiť ani nemôže, pretože žalobkyni syna nikto nevráti, a preto nemožno uvažovať o začatí plynutia premlčacej doby, je neopodstatnená. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život syna žalobkyne J. F.Á. XX. novembra 2000, do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, ktorý nastal momentom jeho smrti a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva z blízkou osobou) u žalobkyne stále pretrvávajú. Žalobkyňa preto mohla svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 15. novembra 2000. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 15. novembra 2003. Žalobkyňa však svoju žalobu podala na súde až 21. marca 2006, teda po uplynutí premlčacej doby.
V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že k obdobnému právnemu záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 278/2007 zo dňa 25. septembra 2008. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na prax a rozhodnutia súdov Českej republiky dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 1522/2007 z 28. júna 2007, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nepodlieha premlčaniu, nebolo prijaté na publikovanie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk. Pod Rc 4/2008 tu však bol naopak publikovaný rozsudok Vrchného súdu v Olomouci sp.zn. 1 Co 63/2003 zo dňa 17. februára 2004, zastávajúci opačný názor, t.j. že ide o právo, ktoré sa premlčuje, keďže ide o majetkový nárok, ktorý sa odvíja od osobnostného nepremlčateľného práva. Špecializovaný senát Najvyššieho súdu Českej republiky následne v ďalšej veci predložil spis veľkému senátu, ktorý v zhode s publikovaným rozhodnutím dospel k záveru, že uvedené právo sa premlčuje".
Aj v posudzovanom prípade uvedený zásah (spôsobenie smrti dcéry navrhovateľky) bol jedným konaním odporcu, aj keď jeho účinky budú pretrvávať po dlhú dobu. Preto prípadnú námietku navrhovateľky, že zásah do jej osobnostných práv stále trvá, neskončil a skončiť ani nemôže, pretože následky pociťuje dodnes, a preto nemožno uvažovať o začatí plynutia premlčacej doby, je neopodstatnená. V prejednávanej veci možno konštatovať, že neoprávneným konaním odporcu bolo jedným činom zasiahnuté do práva na súkromie a rodinný život navrhovateľky, a to dňa 30.6.2007, ktorý nastal momentom smrti jej dcéry a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva z blízkou osobou) u navrhovateľky stále pretrvávajú. Navrhovateľka preto mohla svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 1. 7. 2007. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 1.7.2010. Navrhovateľka svoju žalobu podala na súde 1.7. 2010, teda v posledný deň lehoty, a teda včas (viď pečiatka súdu na žalobe s poznámkou osobne podané).
V tomto smere navrhovateľka argumentovala aj tým, že žaloba bola súdu doručená ešte 30.6.2010 a to faxovým podaním (viď č.l. 48 spisu) a jej osobné podanie do podateľne súdu bolo len doplnením originálu. Súd sa podrobnejšie touto argumentáciou už nezaoberal, nakoľko samotné osobné doručenie žaloby do podateľne súdu dňa 1.7.2010, t.j. v posledný deň behu premlčacej lehoty, postačovalo súdu k tomu, aby tento mohol skonštatovať včasnosť doručenia žaloby.
II. Odporcovia namietali svoju pasívnu vecnú legitimáciu v spore (v podstate mali za to, že pasívne vecne legitimovaným subjektom je Ministerstvo vnútra SR, a nie Slovenská republika zastúpená týmto ministerstvom ako samostatný subjekt práva).

V tomto smere súd poukazuje na to, že k neoprávnenému zásahu došlo zo strany príslušníka PZ pri výkone služobných povinností. V prvom rade je potrebné upozorniť, že neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života je spôsobenie smrti blízkeho člena rodiny.
Ak je pôvodcom neoprávneného zásahu fyzická osoba, nerobí v praxi určenie subjektu postihovaného občianskoprávnou zodpovednosťou väčšie obtiaže. Subjektom postihovaným objektívnou zodpovednosťou môže byť aj maloletá osoba, práve tak ako fyzická osoba, ktorá je pozbavená alebo obmedzená na svojej spôsobilosti na právne úkony.
Ak bol neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol vedome použitý právnickou či inou fyzickou osobou k plnení činnosti tejto právnickej či inej fyzickej osoby, a takto použitá fyzická osoba konala v rámci svojho poverenia, postihuje občianskoprávna zodpovednosť podľa §13

zásadne túto právnickú či fyzickú osobu (obdoba - analógie - §420 ods.2 v spojení s §853 OZ). Ide pritom o vlastnú zodpovednosť tejto fyzickej či právnickej osoby podľa §13 Občianskeho zákonníka. Zamestnanec príp. iná použitá osoba, nezodpovedá priamo postihnutej fyzickej osobe, ale iba právnickej či fyzickej osobe (inak povedané, použitá osoba zodpovedá iba v tzv. vnútornom vzťahu). - viď Občanský zákonník I, Komentář, Švestka, Spáčil, Škárová, Hulmák a kol., nakladatelství C.H. Beck, 1. Vydanie 2008.

V poslednej dobe súdna prax spresnila pre tieto prípady svoju argumentáciu zdôraznením, že predpokladom vlastnej zodpovednosti fyzickej či právnickej osoby voči postihnutej fyzickej osobe, je aby činnosť tejto použitej osoby napĺňovala požiadavku miestnej, časovej a vecnej súvislosti. Pokiaľ by však použité osoby vybočili (excedovali) z rámca poverenej vymedzenej činnosti právnickej či inej fyzickej osoby, postihovala by občianskoprávna zodpovednosť podľa §13 priamo len tieto použité osoby. V posudzovanom prípade o takýto exces nešlo, nakoľko príslušník PZ, ktorý usmrtil dcéru navrhovateľky, tak urobil pri vykonávaní služobného zákroku (prenasledovaní iného motorového vozidla dopúšťajúceho sa priestupku na úseku cestnej premávky) v rámci svojej pracovnej doby, pričom služobný zákrok bol povinný vykonávať, nakoľko inak by porušil ustanovenie § 9 ods. 1 zákona o Policajnom Zbore (viď odôvodnenie trestného rozsudku). Je teda zrejmé, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľky (k spôsobeniu smrti jej dcéry) došlo zo strany fyzickej osoby - príslušníka PZ, ktorý bol poverený k plneniu činnosti právnickej osoby (t.j. osoby ku ktorej má príslušník PZ služobný pomer), pričom činnosť príslušníka PZ napĺňovala požiadavku miestnej, časovej a vecnej súvislosti s výkon činnosti pre právnickú osobu.

Pri tvorbe práva sa teda vyskytujú prípady, ktoré právna norma z dôvodu svojej všeobecnosti alebo so zreteľom na komplikovanosť (mnohotvárnosť) spoločenských vzťahov tvoriacich predmet úpravy nepredvída. Napriek tomu je však štátny orgán, spravidla súd, povinný vec vyriešiť. Táto povinnosť sa týka najmä oblasti súkromného (občianskeho) práva. Riešenie použité štátnym orgánom napriek nedostatku právnej úpravy vždy vyžaduje právnu metódu a oporu v pozitívnom práve.

So zreteľom na to musí štátny orgán zvoliť postup, pri ktorom použije právnu normu predvídajúcu najpodobnejší (analogický) prípad. Právny predpis sa použije na právom výslovne neupravený prípad, ktorý sa od prípadov výslovne upravených odlišuje iba sekundárnymi a menej podstatnými znakmi. Táto analógia sa nazýva analógiou zákona (analógia legis). Spočíva v logických záveroch, ktoré sa dosahujú induktívnou a deduktívnou metódou. Z právnej normy sa vyvodí všeobecné pravidlo správania vzťahujúce sa na riešený prípad a od tohto všeobecného pravidla správania sa odvíja analogické riešenie prípadu.

V ustanovení §853 Občianskeho zákonníka je upravená analógia legis. Z toho, že Občiansky zákonník výslovne upravuje len analógiu legis, by sa mohlo zdať, že v súkromnom práve je vylúčená analógia práva (analógia iuris). Analógiou iuris je postup štátneho orgánu (súdu), pri ktorom niet normy, ktorá by upravovala obdobné právne vzťahy. Preto sa vec musí vyriešiť na základe zásad právneho odvetvia, prípadne na základe všeobecných princípov práva, zmyslu a účelu právnych pravidiel správania.

Prípustnosť analógie legis a analógie iuris však vyplýva priamo z podstaty právnych vzťahov upravených súkromným (občianskym) právom. Z toho možno vyvodiť, že analógia legis by bola prípustná aj vtedy, ak by to zákon výslovne neustanovoval, a to platí aj pre analógiu iuris. Znovu totiž treba zdôrazňovať princíp, podľa ktorého je vylúčené, aby súd, prípadne iný orgán právnej ochrany odmietol poskytnúť ochranu súkromnoprávnym záujmom a právam len preto, lebo niet výslovnej právnej úpravy.

Pri aplikácii analógie legis treba rešpektovať:

- ustanovenie § 3 OZ a analógiu používať len v súlade s dobrými mravmi,
- celistvosť občianskeho práva, to znamená, že pri analógii legis sa používajú nielen predpisy Občianskeho zákonníka, ale aj iných občianskoprávnych predpisov, ktoré systémovo patria do občianskeho práva,
- nepoužiteľnosť ustanovení občianskeho práva, ktoré sú aplikovateľné len na taxatívne vymedzené práva, jedinečné situácie a zákonné výnimky,
- dohodu účastníkov občianskoprávneho vzťahu, ktorá upravuje práva a povinnosti týchto účastníkov. Preto netreba siahať k analógii, ale prípad treba riešiť podľa jestvujúcej dohody (typicky podľa § 51 OZ). Tento záver rešpektuje zásadu zmluvnej voľnosti účastníkov občianskoprávnych vzťahov a dispozitívnosť noriem súkromného práva.

Ako už bolo vyššie uvedené, súd analógiou (§853 OZ - pre absenciu úpravy tohto vzťahu) dospel k aplikácii ustanovenia §420 ods. 2 OZ aj na prípady zodpovednosti právnickej osoby za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby v prípadoch, keď zásahu sa odpustila fyzická osoba, ktorá bola touto právnickou osobou poverená vykonávaním činnosti pre ňu.

Vyššie uvedený výklad napokon nebol medzi účastníkmi sporný, sporným zostala len skutočnosť, či pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore má byť štát v zastúpení MV SR alebo ním má byť len samotné Ministerstvo vnútra SR.
V tomto smere súd poukazuje na ustanovenie § 2 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, v zmysle ktorého služobný pomer policajta sa zakladá k štátu. Rovnako tak z ustanovenia § 3 citovaného zákona možno vyvodiť, že v služobnom úrade v mene štátu koná a vo veciach služobného pomeru podľa tohto zákona rozhoduje minister a v rozsahu ním ustanovenom ďalšie orgány. Z citovaných ustanovení je potom zrejmé, že príslušník PZ, ktorý zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k usmrteniu dcéry navrhovateľky, bol v čase vzniku tohto neoprávneného zásahu v služobnom pomere, a to vo vzťahu k štátu. Aj minister vnútra SR v služobnom úrade koná a vo veciach služobného pomeru rozhoduje v mene štátu. Je teda síce pravdou, že služobným úradom príslušníka PZ je Ministerstvo vnútra SR, avšak služobný pomer príslušníka PZ sa zakladá vždy k štátu a nie k Ministerstvu vnútra SR, ktoré je len štátom poverenou organizáciou plniť úlohy spojené so služobnými pomermi, avšak koná v mene štátu.
Obdobne aj zákon lex specialis (zákon č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore) vo svojom ustanovení §78 ods. 5, 7 upravuje, že štát zodpovedá aj za škody spôsobené Policajným zborom alebo policajtmi v súvislosti s plnením ich úloh ustanovených týmto zákonom. Náhradu škody poskytuje v zastúpení štátu ministerstvo. Ministerstvo požaduje regresnú náhradu od orgánu členského štátu, ak uhradilo škodu podľa odseku 6.
Hoci rovnako vyššie citované ustanovenia zákona č. 171/1993 Z.z. hovoria o škode (nie o nemajetkovej ujme) použitím analógie je možné citované ustanovenia aplikovať aj na posudzovaný prípad, a teda subjektom povinným poskytnúť navrhovateľke odškodnenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu vyvolanú neoprávneným zásahom príslušníka PZ pri vykonávaní úloh uložených mu zákonom č. 171/1993 Z.z. by mal byť štát v zastúpení Ministerstvom vnútra SR. Napokon, ak by sa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy posudzoval podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ak by sa neoprávnený zásah považoval za nesprávny úradný postup príslušníka PZ - čo rovnako nie je vylúčené) rovnako by pasívne vecne legitimovaným subjektom bol štát - SR - zastúpená Ministerstvom vnútra SR. Navrhovateľka svoj nárok právne nekvalifikovala podľa ustanovení §514/2003 Z.z., nakoľko nemajetkovú ujmu v peniazoch bolo možné uspokojiť aj inak, a to práve postupom podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (§17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.). S touto argumentáciou sa stotožňuje aj konajúci súd.
Vzhľadom na vyššie uvedené mal teda súd za to, že v predmetnom spore nesie pasívnu vecnú legitimáciu, a teda povinnosť odškodniť navrhovateľku, odporca v 1. Rade, ktorým je Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR. Keďže samotné Ministerstvo vnútra SR nenesie podľa súdu v danom spore pasívnu vecnú legitimáciu, súd žalobný návrh voči odporcovi v 2. rade zamietol. Napokon, ak by aj svedčila pasívna vecná legitimácia výlučne Ministerstvu vnútra SR, tak v priebehu konania (viď vyššie) práve toto ministerstvo vstúpilo do práv a povinností pôvodného odporcu v 2. Rade, čím by námietka nedostatku vecnej legitimácie na strane oboch odporcov stratila na význame. Napriek tomu súd za pasívne vecne legitimovaného v tomto konaní mal štát.
Z vyššie uvedených skutoční (I,II) mal potom súd za to, že nárok navrhovateľky nie je premlčaný a pasívne vecne legitimovaným subjektom na jej odškodnenie je odporca v 1. Rade.
III. Neoprávnenosť zásahu, vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, určenie výšky nemajetkovej ujmy.

Ako už bolo uvedené vyššie, neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života je spôsobenie smrti blízkeho člena rodiny. V poslednej dobe sa začali v praxi vyskytovať prípady, keď účastníci súdneho konania práve prostredníctvom §13 ods. 2,3 OZ, t.j. náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, riešili i situácie, kde bolo u postihnutej osoby dotknuté právo na súkromný a rodinný život, spôsobené úmrtím blízkej osoby (manžela, rodiča, detí) a ktoré predstavuje pre postihnutú osobu závažnú ujmu na jej osobnosti (v takýchto prípadoch ide o ujmu sprevádzajúcu postihnutú osobu po celý jej ďalší život). Všeobecné súdy túto možnosť právneho posúdenia pod vplyvom ESĽP začali správne pripúšťať (viď komentár BECK). Nový prvok do tejto spoločensky veľmi citlivej občianskoprávnej problematiky vniesla novela OZ zakotvením §447b. Podľa citovaného ustanovenia poškodený má nárok na jednorazové vyrovnanie, ktoré sa posúdi, a suma jednorazového vyrovnania sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (suma jednorazového vyrovnania sa určí ako súčin 365-násobku denného vymeriavacieho základu a koeficientu určeného ako podiel čísla zodpovedajúceho percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100). Z tejto úpravy vyplynulo, že ak dôjde k usmrteniu blízkej

osoby, má označená pozostalá osoba priamo zo zákona za predpokladu, že preukáže svoj vzťah k usmrtenému, t.j. že ide o jeho dieťa, manžela, rodiča, súrodenca, ako i o ďalšiu blízku osobu, nárok za vzniknutú nemajetkovú ujmu na jednorazové odškodnenie, a to bez akéhokoľvek ďalšieho dokazovania. Podľa §135 ods. 2 tretia veta OSP, je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania.
V občianskom súdnom konaní je teda súd viazaný nielen rozhodnutím súdu v trestnom konaní, o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, ale aj právnou kvalifikáciou skutku a tým aj formou zavinenia predpokladanom trestným zákonom.
Súd je viazaný iba výrokom (nie odôvodnením) napríklad trestného rozsudku. Z výroku o vine potom treba vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu i skutkovú časť s tým, že rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétnym konaním páchateľa. Rozsah viazanosti rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin alebo prečin a kto ho spáchal, je teda daný tým, do akej miery sú znaky skutkovej podstaty trestného činu alebo prečinu zároveň okolnosťami významnými pre rozhodnutie o náhrade škody. Rozhodnutie o tom, že bol spáchaný dokonaný trestný čin, vždy neznamená len konštatovanie zavineného protiprávneho konania určitého páchateľa, ale aj záver o narušení chránených spoločenských vzťahov a o vzniku určitej ujmy, ktorú v prípade niektorých trestných činov predstavuje škoda na majetku , prípadne nemajetková ujma, ktorej odškodnenie právne predpisy pripúšťajú, ako aj záver o existencii príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a uvedenou ujmou. Rozhodnutie o spáchaní trestného činu nemožno teda vždy stotožňovať len so záverom o protiprávnom konaní.
V posudzovanom prípade, teda nebolo sporné, že príslušník PZ (J. F.) sa dopustil trestného činu - prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, tým že pri služobnom zákroku dňa 30. 6. 2007 porušil ustanovenie § 15 ods. 4 zákona číslo 315 /1996 o premávke na pozemných komunikáciách, následkom čoho pravou prednou časťou vozidla narazil do chodkyne - dcéry navrhovateľky, ktorá v dôsledku tohto nárazu utrpela zranenia, ktorým namieste podľahla. Už zo skutkovej vety trestného rozsudku je zrejmé, že k úmrtiu dcéry navrhovateľky došlo v dôsledku konania príslušníka PZ, ktorý pri služobnom zákroku porušil § 15 ods. 4 zákona o premávke na pozemných komunikáciách. Je teda nesporné, že sa príslušník PZ dopustil protiprávneho konania v dôsledku ktorého nastala smrť dcéry navrhovateľky. Toto protiprávne konanie možno charakterizovať ako neoprávnený zásah do osobnostnej sféry navrhovateľky, ktorým bol narušený jej rodinný a súkromný život. Príslušník PZ protiprávne konal, čím spôsobil smrť, a to z nedbanlivosti. Keďže ochrana osobnosti je založená na objektívnom princípe, na vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah sa ani zavinenie nevyžaduje. Inými slovami, aj protiprávne konanie založené na nedbanlivostnom zavinení, zakladá zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv.
Vzhľadom na vyššie uvedené, mal súd nepochybne preukázanú existenciu neoprávneného zásahu do osobnostných práv navrhovateľky, spočívajúcom v usmrtení jej dcéry vyvolanom konaním príslušníka PZ, ktorý pri služobnom zákroku porušil § 15 ods. 4 zákona o premávke na pozemných komunikáciách, a teda sa dopustil protiprávneho konania. Následkom tohto protiprávneho konania bola potom smrť dcéry navrhovateľky. Z vyššie uvedeného mal potom súd za preukázanú existenciu neoprávneného zásahu do osobnostných práv navrhovateľky.
V ďalšom sa súd zaoberal aktívnou vecnou legitimáciou navrhovateľky v spore.
Osobnostné práva patria fyzickej osobe a jej smrťou zanikajú. Nie sú predmetom dedenia. Presne vymedzenému okruhu osôb však zákon priznáva právo na ochranu v čase, keď fyzická osoba ako nositeľ subjektívnych osobnostných práv už nie je nažive.
Ide o právo, ktoré zákon priznáva osobám taxatívne uvedeným v tomto ustanovení.
Zákon tieto osoby rozdeľuje do dvoch skupín:
1. pozostalý manžel a deti,
2. rodičia pozostalého.
Rodičia ako osoby zaradené do druhej skupiny môžu svoje právo uplatniť iba v prípade, keď niet osôb zaradených do prvej skupiny oprávnených.
Pokiaľ ide o možnosť kumulácie a spôsob rozhodovania v rámci jednotlivých skupín, právo vyplývajúce z tohto ustanovenia môže uplatniť ktorákoľvek z týchto osôb. V rámci skupiny teda nie je rozhodujúce, či právo uplatní iba jedna osoba, alebo niekoľko osôb spoločne, prípadne všetky spoločne. Rovnako sa na uplatnenie práva nevyžaduje súhlas ostatných oprávnených osôb.
Ak niet žiadnej z legitimovaných osôb, právo na uplatnenie posmrtnej ochrany zaniká.
Ustanovenia § 11 až 16 Občianskeho zákonníka upravujú právo na ochranu osobnosti ako jednotné právo zabezpečujúce v občianskoprávnej oblasti rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný

slobodný rozvoj. Po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom (§ 15 Občianskeho zákonníka).
Právna úprava ochrany osobnosti, ktorá je obsiahnutá v Občianskom zákonníku vychádza z toho, že všetky fyzické osoby majú jednak všeobecné vlastnosti a univerzálne danosti každej ľudskej bytosti, ktoré sa postupne vytvárali a modifikovali v nadväznosti na celkový vývoj ľudstva v oblasti etickej, ekonomickej, politickej, kultúrnej, náboženskej a pod., jednak osobitné vlastnosti dané individualitou a neopakovateľnosťou osobnosti každého jednotlivého človeka vo všetkých stránkach a sférach jeho života. Predmetné ustanovenia zohľadňujú tak univerzálnosť platiacu pre všetkých ľudí, ako aj mnohorakú diferenciáciu vyplývajúcu z toho, že každý človek je jedinečný, originálny, inak osobnostne štruktúrovaný. Občiansky zákonník zabezpečuje ochranu osobnosti z oboch uvedených aspektov.
Nie je vylúčené, že tým istým konaním, ktoré po smrti fyzickej osoby neoprávnene zasiahlo do osobnosti zomrelého (napríklad jeho cti a dobrého mena), došlo zároveň k zásahu aj do osobnosti pozostalej osoby (napríklad do jej práva na súkromie). Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka.
Človek vo všeobecnosti počas svojho života vstupuje do mnohých medziľudských vzťahov; v rodine, škole, bydlisku, na pracovisku vytvára rôzne spoločenstvá, partnerstvá a kolektívy. Rodinné vzťahy patria medzi najfrekventovanejšie medziľudské vzťahy; najintímnejšími a najsúkromnejšími z nich sú spravidla vzájomné vzťahy medzi manželmi, prípadne medzi rodičmi a deťmi. Vo vnútri rodiny vzniká celý komplex najrozmanitejších vzťahov a väzieb takej povahy a takého charakteru, že jedným vonkajším zásahom vedeným proti niektorému členovi rodiny môže byť porušené právo na ochranu osobnosti viacerých členov rodiny [v súvislosti s tým viď aj Z III. (str. 178)]. Osobitnou stránkou tohto komplexu je nielen to, že a/ určitý vonkajší negatívny vplyv (zásah), ktorý jedna strana tohto vzťahu (jeden z manželov alebo jeden rodinný príslušník) považuje subjektívne za ujmu na svojej osobnosti, je spravidla aj druhou stranou tohto vzťahu (druhým manželom alebo rodinným príslušníkom) subjektívne vnímaný ako osobná ujma, ale tiež to, že b/ ujma spôsobená jednej strane takéhoto rodinného vzťahu ujmou druhej strany daného vzťahu aj objektívne (skutočne) môže byť. Nie je preto vylúčené, že ten istý zásah do niektorej súčasti všeobecného práva na ochranu osobnosti jedného z manželov alebo členov rodiny je zároveň zásahom do niektorej (rovnakej alebo odlišnej) súčasti všeobecného práva na ochranu osobnosti druhého manžela alebo iných členov rodiny. Bezpochyby je aj v tomto prípade dotknutá konkrétna fyzická osoba s univerzálnymi a individuálnymi vlastnosťami.
Z hľadiska skutkových okolností, z ktorých navrhovateľka v predmetnom konaní vyvodzovala, že odporca zasiahol do jej osobnosti, treba poukázať na to, že do rámca vymedzeného ustanoveniami § 11 až 13 Občianskeho zákonníka patrí - ako integrálna súčasť jednotného (všeobecného) práva na ochranu osobnosti - tiež právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby, najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového a citového života. V najširšom zmysle sa toto právo týka aj práva na uchovanie pamiatky po najbližšom rodinnom príslušníkovi a právo na "dobré meno (členov) rodiny". Negatívny zásah do tejto sféry pôsobí neraz zraňujúco, znevažujúco, človeka zbavuje istoty a spôsobuje mu rozličné ujmy. Normy občianskeho práva preto v rámci ochrany osobnosti zabezpečujú aj ochranu takto chápaného súkromia fyzickej osoby. Vychádzajú z poznania, že za života vytvorené rodinné putá a citové väzby pretrvávajú spravidla aj po smrti fyzickej osoby a sú naďalej pozostalými pociťované a prežívané vo forme pamiatky na zomrelého a úcty k nemu. Význam takýchto pút a väzieb, i keď pretrvávajú v pozmenenej podobe poznačenej smrťou (ktorá v tejto sfére môže mať niekedy dokonca aj umocňujúci vplyv), je nepopierateľný.

Samotný zánik rodinnoprávnych vzťahov (z pohľadu striktne právneho) v dôsledku smrti dieťaťa alebo manžela neznamená automaticky zánik väzieb pozostalých na osobu zomrelého v celej ich škále. Nie je preto vylúčené, že určitý zásah, ku ktorému došlo po smrti fyzickej osoby, je neoprávneným zásahom nielen do osobnosti zomrelého (napríklad do jeho fyzickej integrity), ale zároveň aj do osobnosti pozostalých (napríklad do ich práva na súkromie, rodinný život príp. zachovanie úctivej pamiatky na zomrelého). Podľa individuálnych okolností, za ktorých došlo k takémuto zásahu, prichádza preto do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľka v danom prípade zvolila druhú z uvedených možností, čím je daná jej aktívna vecná legitimácia v spore.
Právo na súkromie spočíva v práve fyzickej osoby samostatne sa rozhodnúť podľa vlastného uváženia, či a v akom rozsahu majú byť skutočnosti z jej súkromného života sprístupnené iným alebo zverejnené.

O porušenie práva na ochranu súkromia ide nielen v prípade neoprávneného získavania vedomostí a poznatkov o súkromí fyzickej osoby, ale aj v prípade neoprávneného rozširovania týchto poznatkov a vedomostí. Rovnako tak právo na rodinný život zahŕňa tiež vzťahy medzi príbuznými, vrátane vzťahov medzi vnukmi a prarodičmi, takže rešpektovanie takto chápaného rodinného života zahŕňa záväzok štátu konať spôsobom umožňujúcim normálny rozvoj týchto vzťahov. V práve na súkromie je teda inkorporované oprávnenie fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a slobodne rozvíjať interpersonálne vzťahy na emocionálnej báze, o to viac vzťahy medzi príslušníkmi rodiny budované na dlhodobých a citovo mimoriadne silných vzájomných väzbách. Pri reálnej existencii takýchto vzťahov určitej kvality medzi ľudskými bytosťami dochádza porušením práva na život jednej z nich k absolútnej a nezvratnej deštrukcii všetkých vybudovaných citových väzieb a tým k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život pozostalého alebo pozostalých. Takáto skutočnosť potom, za splnenia predpokladu zániku medziľudských vzťahov a väzieb určitého stupňa intenzity, zakladá právo dotknutej osoby na ochranu osobnosti v zmysle §11 a nasl. Občianskeho zákonníka.
Je nesporné, že smrťou dcéry navrhovateľky došlo k pretrhnutiu dovtedajšieho silného citového puta medzi navrhovateľkou a jej dcérou. Tento zásah bol mimoriadne významný, veľmi hlboký a je nenapraviteľný. Konaním odporcu stratila navrhovateľka ako aj celej rodina možnosť realizácie ďalšieho rozvoja rodinného života so svojou dcérou (sestrou), a zostali ochudobnení o citový vzťah k rodinnému príslušníkovi. Nečakaným, šokujúcim úmrtím dcéry navrhovateľky došlo k tak závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľky ako matky, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa §13 ods. 1 OZ nemôže byť postačujúcou. Hodnota ľudského života nie je reálne vyčísliteľná, aj keď výška nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, súd musí prihliadnuť aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil.
Dôvody priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú v § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka uvedené len demonštratívne; zákon ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.
Porušenie práva na súkromie sa odlišuje od prípadov neoprávnených zásahov do práva na česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Neoprávnený zásah do práva na česť a dôstojnosť má závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti. Neoprávnený zásah do práva na súkromie môže mať ten istý dôsledok (zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere); tento negatívny - difamačný následok však nie je jediným právne akceptovateľným prejavom (jedinou právne relevantnou formou prejavu) závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na týchto chránených právach.
V prípade neoprávneného zásahu do práva na súkromie navrhovateľovi nevzniká procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie jeho vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti.
Pokiaľ došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv, má fyzická osoba dotknutá zásahom právo domáhať sa na súde, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, odstránili následky neoprávnených zásahov, poskytlo primerané zadosťučinenie. Podaním návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sleduje fyzická osoba priznanie materiálnej satisfakcie. Pred podaním takéhoto návrhu nie je nevyhnutné uplatniť právo na poskytnutie morálnej satisfakcie.
Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ktorej sa navrhovateľka domáha v prejednávanej veci) môže súd podľa § 13 ods. 2 OZ priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce. Pokiaľ sa v ďalšom texte tohto ustanovenia uvádzajú slová "najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti", ide iba o príklad následku neoprávneného zásahu, v ktorom je táto podmienka splnená.
Dôsledkom každého neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 OZ je určitá ujma. Z hľadiska intenzity zásahu, okolností, za ktorých k nemu došlo a stupňa negatívnych dôsledkov dopadu zásahu na chránené práva sa v praxi môžu vyskytnúť ujmy, ktoré svojou povahou alebo stupňom závažnosti:
a) neopodstatňujú ani nemateriálnu ani materiálnu satisfakciu,
b) opodstatňujú (len) nemateriálnu satisfakciu,
c) opodstatňujú tak nemateriálnu, ako aj materiálnu satisfakciu.
Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu

treba podľa právneho názoru súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.
Na druhej strane samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.
V predmetnej veci, ako už bolo uvedené vyššie, strata dieťaťa predstavuje ujmu, ktorú možno jednoznačne označiť za závažnú. Je nepochybné, že rovnakú ujmu, ako pociťuje navrhovateľka by v danom mieste a čase pociťovala každá matka v jej postavení. Ide o stratu, ktorú nemožno napraviť (reparovať) ničím iným, než priznaním zadosťučinenia vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ani peniaze nemôžu vynahradiť stratu blízkej osoby (rodinného príslušníka), tobôž nie stratu dieťaťa. V predmetnej veci, nielenže došlo k strate najbližšieho člena rodiny, ale navrhovateľka spolu s touto dcérou viedli spoločnú domácnosť, táto jej finančne prispievala na jej chod a pomáhala sa starať o chorú matku jej manžela (otca). O to intenzívnejší bol potom tento zásah do súkromia navrhovateľky. Rovnako dcéra navrhovateľky bola vo veľmi mladom veku, kedy mala v podstate celý život pred sebou a bola v období, kedy spolu s priateľom plánovali spoločnú budúcnosť. Rovnako na intenzite zásahu pridáva aj skutočnosť, že smrť dcéry navrhovateľky bola neočakávaná (iná je situácia pri smrteľne chorom človekovi). O to viac správa o jej úmrtí musela byť pre navrhovateľku, ako matku, šokujúca, nečakaná, traumatizujúca (a o to viac keď zdieľali spoločnú domácnosť a mali nenarušené rodinné vzťahy). Všetky vyššie uvedené skutočnosti potom viedli súd k tomu, že je na mieste priznať navrhovateľke nemajetkovú ujmu v peniazoch, ktorá aspoň čiastočne zmierni jej utrpenie (aj keď nikdy neodstráni vzniknutú ujmu, ktorá je doživotná). Súd v ďalšom nepristúpil k dokazovaniu preukazovania intenzity zásahu (súd vypočul len navrhovateľku, napokon účastníci konania ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemali, hoci v danom prípade sa uplatňuje zásada koncentrácie dôkazov podľa §118 OSP), nakoľko: 1/ako už bolo uvedené vyššie, nie je potrebné preukazovať nárok na vznik nemajetkovej ujmy pokiaľ išlo o zásah do súkromia fyzickej osoby (čo nepochybne smrť dieťaťa takýmto zásahom je, a zároveň sa zásah týka tej najemocionálnejšej stránky súkromia, ktorou sú rodinné citové väzby), 2/samotná tragická strata dieťaťa predstavuje svojou intenzitou jeden z najzávažnejších zásahov, ktorý by v jej postavení pociťovala každá iná matka a preto samotná intenzita tohto zásahu oprávňuje priznať nemajetkovú ujmu a rozsah tejto intenzity zásahu už nemôže zvýšiť výpoveď žiadneho svedka, a rovnako tak 3/ z dôvodu odstránenia traumatizácie navrhovateľky pri prípadnom výsluchu ďalších osôb (nakoľko by to mohlo opätovne vyvolávať traumatizujúce zážitky), 4/ domáhať sa ochrany osobnosti mohli samostatnou žalobou aj ďalší členovia rodiny (sestra, brat). Predmetom tohto sporu bol len nárok na ochranu osobnosti navrhovateľky ako matky zosnulej dcéry, a teda o intenzite zásahu mohla vypovedať najmä ona sama.
Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal súd za to, že navrhovateľke prináleží priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.
Keďže v danom prípade ide o nárok na ochranu osobnosti - nemajetkovú ujmu, kde sa neberie do úvahy spoluzavinenie poškodeného resp. jeho miery na vzniku škody, pokiaľ ide o predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu (nejde tu o nárok na náhradu škody), ale miera zodpovednosti poškodeného patrí k okolnostiam za ktorých k zásahu do osobnostných práv došlo, a teda na túto okolnosť treba prihliadať pri priznávaní výšky odškodnenia - výšky nemajetkovej ujmy. Teda neprichádza tu k posudzovaniu spoluzodpovednosti poškodenej a teda rozloženie zodpovednosti za neoprávnený zásah medzi viacerých škodcov (nejde tu o nárok na náhradu škody), ale táto skutočnosť je jedným z kritérií na ktoré súd prihliada pri určení výšky nemajetkovej ujmy.
Z vykonaného dokazovania v konaní pred trestným súdom (rozsudok 4T 174/2008) bolo nepochybne preukázané, že na vzniku dopravnej nehody sa podieľala aj samotná dcéra navrhovateľky, a to svojou nesprávnou reakciou na prichádzajúce motorové vozidlo obžalovaného, čo mohlo byť vyvolané aj požitím alkoholických nápojov pri hladine alkoholu v krvi vo výške 1,54 g/kg, čo predstavuje stredný stupeň opilosti. Napriek tomu, že navrhovateľka tieto skutočnosti spochybňovala, nepredložila žiaden dôkaz vyvracajúci predmetný záver trestného súdu. Práve naopak, závery trestného súdu sa v tomto smere opierali o znalecké dokazovanie, ktoré potvrdilo nesprávnu reakciu dcéry navrhovateľky na

prichádzajúce vozidlo, ako aj skutočnosť, že táto mala v krvi v čase nehody 1,54 g/kg alkoholu, čo predstavuje stredný stupeň opilosti. Z uvedeného je potom zrejmé, že ku vzniku neoprávneného zásahu došlo aj pričinením samotnej dcéry navrhovateľky, pričom ide o okolnosť ku ktorej musel súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy prihliadnuť. Súd sa nestotožnil s navrhovateľkou, že tieto závery v trestnom rozsudku sú pre priznanie nemajetkovej ujmy irelevantné.
Medzi ďalšie okolnosti, ktoré mali vplyv na rozhodnutie súdu o výške priznanej nemajetkovej ujmy, boli okolnosti na strane subjektu zásahu a to, že tento zásah nebol vyvolaný úmyselne a chcene, ale išlo o nedbanlivostné konanie príslušníka PZ, ktorý vykonával svoje služobné povinnosti v rámci výkonu svojho povolania. Inými slovami, k predmetnému zásahu došlo pri plnení a ochrane iného zákonom chráneného záujmu (príslušník PZ prenasledoval osobu podozrivú zo spáchania priestupku a teda vozidlo, ktoré prenasledoval mohlo rovnako, bez prípadného zásahu polície, svojou neohľaduplnou jazdou vyvolať dopravnú nehodu pri ktorej mohla byť usmrtená iná osoba). Súd teda prihliadol aj k tomu, že k zásahu došlo pri plnení inej činnosti zameranej na ochranu spoločnosti, a že išlo o nedbanlivostné konanie.
Napokon podľa súdu, každý z príslušníkov rodiny (brat a sestra zosnulej) sa rovnako mohli domáhať ochrany osobnosti (nemajetkovej ujmy za zásah do súkromia a rodinného života), pričom súd má za to, že každý z nich by bol v konaní úspešný (hoci u každého by mohla byť výška nemajetkovej ujmy iná). V danom prípade sa navrhovateľka snažila vztiahnuť celú intenzitu zásahu len na jej osobu, teda sa snažila preukázať ako sa smrť dcéry dotkla aj ďalších príbuzných, ktorí jej smrť rovnako zle znášali. Súd však nemôže (vzhľadom na viazanosť žalobným návrhom) priznať navrhovateľke väčšie odškodnenie (resp. priznať odškodnenie aj za ujmu spôsobenú ďalším príbuzným smrťou jej dcéry) aj za tých príbuzných, ktorí sa nerozhodli žalovať.
Vzhľadom na vyššie uvedené, súd po vyhodnotení všetkých okolností za ktorých k zásahu došlo (tak na strane poškodenej ako aj na strane subjektu zásahu) určil výšku nemajetkovej ujmy sumou 15.000,- EUR a vo zvyšku žalobný návrh ako nedôvodný (prehnaný) zamietol.
Pri výške nemajetkovej ujmy súd prihliadol aj na rozhodovaciu prax českých súdov (v Čechách sa obdobné typy žalôb vyskytujú častejšie, a je tam ustálenejšia súdna prax v takýchto konaniach), ktoré priznávajú pozostalým osobám odškodnenie vo výške 240.000,-Kč (manželovi alebo manželke), 240.000,-Kč (každému dieťaťu), 240.000,-Kč (každému rodičovi), každému rodičovi pri strate doposiaľ nenarodeného počatého dieťaťa 85.000,-Kč, každému súrodencovi zosnulého 175.000,-Kč a každej ďalšej blízkej osobe žijúcej v spoločnej domácnosti s usmrteným v dobe vzniku udalosti 240.000,-Kč.
Suma 15.000,-EUR v prepočte predstavuje cca 450.000,-Sk, teda sumu vyššiu ako spravidla priznávajú české súdy za smrť osoby (nehovoriac o tom, že k zásahu došlo aj pričinením samotnej poškodenej). Súd však sumu priznávanú českými súdmi považoval za nízku, preto priznal navrhovateľke sumu 15.000,-EUR zohľadňujúc individuálne okolnosti tohto prípadu (hoci stratu blízkej osoby, objektívne vzato, by považovala za závažnú ujmu každá osoba v postavení navrhovateľky), keď následkom neoprávneného zásahu bola smrť blízkej osoby, osoby, ktorá s navrhovateľkou zdieľala spoločnú domácnosť a prispievala na jej chod, osoby, ktorá bola vo veľmi mladom veku a mala celý život pred sebou, pričom zásah do osobnostných práv je nenapraviteľný a je ujmou na celý zvyšok života navrhovateľky. Na druhej strane v zamietajúcej časti nemajetkovej ujmy, súd zohľadnil okolnosti za ktorých k zásahu došlo (pričinenie samotnej poškodenej), výkon služobných povinnosti (resp. služobný zákrok subjektu zásahu), nedbanlivostné konanie, možnosť každého pozostalého domáhať sa nemajetkovej ujmy samostatnou žalobou, ako aj výšku nemajetkovej umy priznávanú českými súdmi v obdobných veciach.
Vzhľadom k tomu, že mal súd za preukázané, že odporca v 1. rade je vo veci pasívne vecne legitimovaným subjektom, že navrhovateľke prináleží nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, že žalobný návrh bol podaný včas, súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku. Voči odporcovi v 2. rade súd žalobný návrh zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie v spore. Rovnako súd zamietol nárok na priznanie nemajetkovej ujmy voči odporcovi v 1. Rade v časti presahujúcej priznanú sumu, nakoľko túto súd považoval za nadhodnotenú, pričom súd musel zohľadniť aj okolnosti za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo.
O trovách konania (vo vzťahu k odporcovi v 1. rade) súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, pričom priznal navrhovateľke, hoci mala vo veci len čiastočný úspech pokiaľ ide o priznanie nemajetkovej ujmy, plnú náhradu trov konania voči odporcovi v 1. rade, nakoľko rozhodnutie o výške tohto plnenia záviselo len od úvahy súdu. Súd zároveň pri rozhodovaní o trovách konania mal za to, že nemôže nastať situácia, keď bola účastníkovi (navrhovateľke) preukázateľne spôsobená nemajetková ujma neoprávneným zásahom do jej osobnostných práv, táto si ju riadne uplatnila aj žalobou na súde, táto jej bola aj súdom priznaná, len jej súd priznal nižšiu sumu ako žalovala (na základe voľnej úvahy súdu), aby za takejto situácie nebola takémuto účastníkovi priznaná náhrada

trov konania, a to najmä v prípadoch, keď žaloba bola čo do dôvodnosti (podstaty) uplatnených nárokov (čo do základu) podaná dôvodne.
U navrhovateľky trovy konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia, a to:
Podľa vyhl. č. 655/2004 Z.z., §10 ods. 8 (Vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy):
Tarifná hodnota: 2.000,-EUR, z toho 1 úkon právnej pomoci (§10 ods. 1 vyhlášky) = 91,29,-EUR
- §14 ods. 1 písm. a) - príprava a prevzatie veci (24.6.2009).....91,29,-EUR
rež. paušál 6,95,-EUR

- § 14 ods. 1 písm. b) - písomné podanie na súd - žalobný návrh (30.6.2010).. 91,29,-EUR
rež. paušál 7,21,-EUR

- § 14 ods. 1 písm. c) - účasť na pojednávaní (17.10.2012) 91,29,-EUR
rež. paušál 7,63,-EUR

- § 14 ods. 1 písm. c) - účasť na pojednávaní (22.5.2013) 91,29,-EUR
rež. paušál 7,81,-EUR

Spolu trovy právneho zastúpenia bez DPH: 365,16,-EUR
Spolu režijný paušál: 29,60,-EUR
Spolu: 394,76,-EUR

Spolu trovy právneho zastúpenia s DPH: 394,76 + 78,95,-EUR (20%DPH) = 473,71,-EUR
Trovy celkom: 473,71,-EUR

Podľa § 149 ods. 1 OSP ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.
O trovách odporcu v 2. rade súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Keďže v konaní úspešný odporca v 2. rade si náhradu trov konania neuplatňoval, ani mu trovy konania v konaní nevznikli, súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia na Okresnom súde Bratislava I v Bratislave. Z odvolania má byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované.
Zároveň v ňom treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.
Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis